

Байрам

Къабарты-Малкъарга Россейни халкъларыны бирлигини жылы къууанчлы халда ачылганды

2026 жыл Президентибиз Владимир Путинни башламчылыгы бла Россейни халкъларыны бирлигини жылыча белгиленеди. Баш кюн а ол Къабарты-Малкъарда къууанчлы халда ачылганды.

Бу магъаналы иш Къабарты-Малкъарда кеп миллетлини, халкъланы, жамауат биригилини келечилерин, культурада эмда искуствода, башха бөлмолерде да урунган адамалыны биригидигини, Къууанчлы келгенге бек алгъа театрга кирген жерде кёрмочлере эс бургандыла. Аланы республиканы районлары эмда жамауат биригиуери, маданият аралары да курагъандыла. Алада къолдан устала агъачдан, ташдан, минчакъладан, мийладан,

къамишден этген сейирлик затланы, миллет кийимлини, аруи кийизлини, от жагъаны, оруслау, таулау, къабартлы отуланы, республикабызда жашаган миллетлини адет-тёрлерини, маданиятларын, жашуу турмушларын тура этген кеп затны кёрюрге болукъ эди. Кесерини чыгъармаларын Черёк, Элбрус, Май, Промада жамауат биригиуери, маданият аралары да курагъандыла. Алада къолдан устала агъачдан, ташдан, минчакъладан, мийладан,

башлап, бу кюнлерде миллет эчиллини сакътай, сабийла ишленген затланы да эслерге болукъ эди. Кёрмочлере КъМР-ни Башчысы Казбек Коков, КъМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова, Парламентини депутатлары, республикада министерстволаны бла ведомстволаны, миллет-маданият аралары, районланы, шахарланы, эрлерни башчылары, келечилери да къарагъандыла, районланы келечилери бла ушакъла да этгендиле.

Къууанчлы жыйылуа а, тёрреде болуучусуна, Россейни гимнинден башланганды. Аны концерт программалыга къатышкан биттеу чыгъармачы коллективле жырлагъандыла. Ызы бла сахнага республиканы Башчысы Казбек Коков чыкъганды. Ол, келгенли бу аламан иш бла алгъушай, Россейни кеп миллетли халкълары, узакъ жылладан бери да игиликте эмда тюзлюкте итине, Ата журту кепир заманы ючюн ол ниетде бириккенлерин чертип айтханды.

«Ма ол биригиулюкгобозно хайырындан денемги къыралыбызны халкълары мамырлыкъда эмда келишиулюкде жашагъа, аны бла бирге уа хар миллет да кесини ахшы тёрлерини, адетлерин, эчиллигин, аны тилин, алай бла сейирлик Россейни къыраллыкны да сакъларгъа он тапхандыла. Бизни миллет тамырыбыздан юзёр, бир жанлы этер аман жокъду», деп чертгенди Казбек Коков.

Ахыры 2-чи бетгедеи.

Тюбешуиле

Ёсюп келген тёлнюю патриот ниетде юйретюге энчи эс бургъандыла

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Къабарты-Малкъарга иш бла келген «Юнармия» къыймылдуу баш штабыны тамгасы Россейни Жигити Владислав Головин эмда «Биринчилени атмаларыны» правелини председателини орунбасары Ксения Янова бла тюбешениню юсюнден айтылады регионну оюучусуна МАХ платформада каналында.

Ала сабийлини бла жаш тёлнюю гражданд, патриот, жашауат эмда кунраткъанды. Бусагъатда бизде 297 печинчы бөлм барды, ала 86 минг сабийни бла абдаданы бирикдиредиле. Биздеги «Биринчилени атмаларыны» улуу иш бардырады, муниципалитетле бла байламлыкъ журютеди, аслам сейир эм хайырлы проект жашауа кийиреди. Эм магъаналы ызладан бири «Сакъларгъа» Ол профилактика эсенде турган ёсюк сабийла эмда акъылбалык энди бола келгенле бла ишде бек магъаналды. «Магъанасы улуу болган

абдадан адам», «Биринчилени» насихатчыларыны клубу», «22.00. Сизни сабийлиригиз юйдемдиле?» проектле бардырадыла. Къыймылдуу саулукъдуу кючленген жай кампания къатышады, филтер «Биринчилени» вожатый командалары» проект башланганды. «Биринчилени атмаларыны» сатырларына саулукъларында чекленген онлары болган сабийла да къошудыла. «Биринчилени» капиталителле бла байламлыкъ журютеди, аслам сейир эм хайырлы проект жашауа кийиреди. Эм магъаналы ызладан бири «Сакъларгъа» Ол профилактика эсенде турган ёсюк сабийла эмда акъылбалык энди бола келгенле бла ишде бек магъаналды. «Магъанасы улуу болган

ачылганды. Жаш адамла кеп жамауат жыйылуула къатышадыла спортда жетишилери, илеуу ишлери ючюн ала саулукъла тийишли болгъандыла. «Юнармия» къыймылдуу стратегияны айнуунда тёрт магъаналы белгиленеди – «Къоруулау», «Атлет», «Тинтиучю» эмда «Къураучю». – Сабийла эмда жаш адамла бла ишчи келечиле тюрпукъула Ксения Яновагъа бла Владислав Головинге Къабарты-Малкъарга келгенлери, жаш тёлнюю жамауат башламчылыкъланы айттынуа бурругъан байламлыкъла эм проектлерибизге себеплик этгенлери ючюн ырызлыгъымы билдиргенме, – деп жазганды Казбек Коков.

Сёлешуню ёзеге — бирге ишлеуню андан ары кюрлерге

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Россей Федерацияны Президентини Шимал-Кавказ федерал округда толу эркинлик келечисини орунбасары, Къазакъланы битуроссей биригиуеню атаманы Виталий Кузнецов эмда Къазакъланы Тёрк аскер жамауатыны Тёрк-Малкъа округда къазакъ биригиуеню атаманы Дмитрий Махонини бла ишчи тюбешуи бардыргъанды, деп билдиредиле КъМР-ни Башчысыны МАХ платформада белгиленеди. Ушакъны кезиунде Россей Федерацияны Россейла качачество бла байламлыкъ къырал политикасыны

2021-2030 жыллагъа жарашдырлангъан эмда РФ-ни Президентини къабил кёрген стратегиясын толтуруу амаллары оююлгендиле. Сёз къазакъ жамауатыны ишлеуи кырауу бла байламлы соруланы ишлеуи кырауу бла баргъанды. Ол сёз къазакъ Махонини бла ишчи тюбешуи, къууанчлы жыйылуула бардыргъа белгиленеди. Къазакъланы адет-тёрлерини сакълау, жаш тёлнюю политика бардырууда бирге ишлеуню тап кырауу артыкъда магъаналы болгъаны чертилгенди.

Казбек Коков Виталий Кузнецовга бла Дмитрий Махонинге биригиуенде Россейни башха аскерчилери бла бирге Ата журту буну къоруулау тугъан жашларыбызга тухтучулукъ этгенлери ючюн жорек ырызлыгъын билдиргенди. «Бизни бирге ишлеулюккъ инсандыкъ жууалыгъыбыз болган жамауатны кыраууа, миллетлини бла динлини араларында келишюлюккю, халкъланы бириккелери келечиле себеплик этеригине ишкесиизме», – деп чертгенди.

ЮСИПЛАНЫ Галмина хазырлагъанды.

Къайгыруу

Къашхатауда жолланы бир кесеге тапландырыллыкъды

2026 жылда Къашхатауда автомобиль жолланы 3,5 километринден асламы тап халга келтирилликди. Жаңгыртую ишлени бойык жаз башында башларга белгиленеди. Шарт айтханда, тынгылы ремонт ишле Черкесов аты орамда эмда Чеченов, Октябрьская, Кадиров, Шогенуков аты орамланы бир кесекеринде да бардырыллыкъдыла. Ала бла район араны магъаналы объектлерине: Чеченов, Шамилни атын журюттен орта школга, 1-чи номерли спорт школга, Къашхатауу администрациясына, «Нор» эмда «Тейри къылыч» сабий садлагъа, башы ачылган стадионга барылады.

Проекте кере жауун, къар суулгъа энчи ызла ишленрикди. Ол а таулу-тешлю элге ботон бек керекди. Дагъыда жауу жолчукъланы тапландырырга, бордорна сапыргъа, жолла айырылган жерде жол жанларын белгитирге, жорукъланы белгилерин къошакъ халда болура мадарла да этерге белгиленеди. Жаңгыртую ишле «Къабарты-Малкъар Республикада транспорт системаны хар жаны бла да айнытууну» къырал программасына кере бардырыллыкъдыла, деп билдиредиле КъМР-ни Башчысыны Администрациясы МАХ платформада белгиленеди.

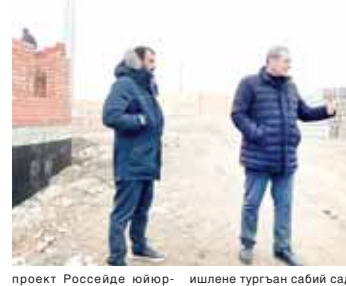
Есепле

Къырау

Эллилеге себеп боллукъду

Кёнделен элли жер-жерли саулукълауны саны советини депутаты, «Единая Россия» партианы келечиси Атамурзаланы Марат эмде «Кючлю юйор» партия проектни чеклеринде ишлене турган жаңгы сабий садны къурулушу къалай баргъанын тинтгенди. Ол «Юйор» миллет проекте кере ишлене турады. Къурулуш ишлени тынгылыкъларына къаралгъанды. Андан сора да, белгиленген заманга жетишалгъанларына бла къалгъанларына эс белгиленеди. Сабий сад социал магъанасы болган объектлендери. Ол школга дери билем журт жаны бла элли сабийлерин айнытууда улуу себеплик этерикди. «Кючлю юйор» партия

проект Россейде юйорню институтун айнытууда властык кеп тюрлю органдарын бла жамауат биригиулерин биришдирмеге бурулууда, Кёнделенде

ишлене турган сабий сад эллилеге себеп боллукъды эмда жок сабийни бирден юйретир он берликди.

ТЕМУККУЛЛАНЫ Асият.

Багъа беруу

Сыйлы майдал есиин 45 чакълы жылдан сора тапханды

Афганистанда болган урушка къатышкан Владимир Абазов «За боевые заслуги» майдал бла 1981 жылда СССР-ни Баш Советини Президиуму Указы бла саугъаланган эди. Алай ол саугъа иштин 45 жыл чакълы озгъандан сора тапханды. Аскер къуаьаланы ветераны Владимир Абазовха

лист Владимир Абазов «За боевые заслуги» майдал бла 1981 жылда СССР-ни Баш Советини Президиуму Указы бла саугъаланган эди. Алай ол саугъа иштин 45 жыл чакълы озгъандан сора тапханды. Аскер къуаьаланы ветераны Владимир Абазовха

ол къырал саугъасы 15 февралда Ата журтдан тышында аскер ботларын толтуруу Россейлини эгерюню кюнине эмда Совет аскерле Афганистанда чыгъаргъан куню жораланган къууанчы жыйылууда берилгенди.

Консерваладан аслам чыгъарылгъанды

Былыт Къабарты-Малкъарны консерва заводлары 357 миллион чакълы консерва чыгъаргъандыла. Ол бурунгу жылдан эсе 0,7 процентке кёндю. Аны юсюнден КъМР-ни Эм мюлк министрствосуну пресс-службасындан билдиргендиле. Сагъынылган кезиуде чыгъарылган продукцияны ил кереги томатлагъа жетеди. Аны асламыны кетчуп бла со-

уула этилерге республикадан тышына ашырылады. Къалгъаны уа мийла орунда сатылады. Республиканы томат продукциясы рынокда кенг белгилиди. Андан сора да, жашил къудорудан, татты нартохден бла нащадан да кен консерва этиледиле. Ала томатдан сора тизмеледе бардыла. Консервала хазырлау жаны бла республикада арт юч жылда

Шимал-Кавказ федерал округда биринчи жерни алады. Алай бла республика Шимал-Кавказ федерал округда тахта кётегелден, жемешилден эм нанькъладан консерва продукцияны 90 процентин жарыштырады. Саулуп алып айтханда, къыралда окъуна консерваланы 14 проценти бизни регионда чыгъарылады. МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

ОГРАНИЧЕННЫЙ НАБОР в подразделение БПЛА

С возможностью обучения и переобучения

от 4 720 000 Р

ЗА ПЕРВЫЙ ГОД

2 200 000 Р

Списание долга до 10 млн. руб.

ЕДИНОВРЕМЕННО

ОБРАЩАТЬСЯ: с. Налчик, ул. Идрарова, д. 198 Тел.: +7 (952) 579 03 45

«Урунургъа къыралны жанындан онгла къураладыла»

3 бет

«Кесибиизни ашдан бла суудан тыйгъанча, болмачы ушакълаган да сакъларгъа керекбиз»

4 бет

Сабийлерине къарамагъанлагъа налат берирге чакъыргъандыла

4 бет

Хурметли жамауат!

Телефонгъуз бла бу QR-кодну хайырлана, «Заман» газетте жазылгъа он барды. Алайды да, жазылыгъыз, бийылгъы жылда газет бла бирге болуугъуз!

Къабаргы-Малкъарга Россейни халкъларыны бирлигини жылы къууанчлы халга ачылгъангы

Ахыры.
Алы 1-чи бетдеди.

Республиканы Башчысы биоглоножда, жашауда бола турган кыужур торлеулерин кезуонде, бир бирге ышануулукъ эмда биригилукъ энчи маъназын тутханлар айрып айтханды. Ата-бабадан калла келген ахшы төрелери – шүхлукъну, къарындашлыкъны, бирлигини сакларга эмда кочкөндирге чакырганды.

«Къабаргы-Малкъарны халкълары къалып болумда да, узакъ өмюрде да ата-бабаларыбызны Россей бла бирге болурга деген осяуларны кертичли къалганды. Биз аланы ол осяуларны толтурганыбыз бла өксөткөндү. Ала бизге, аладан сора келген төлөпге, Ата журтну кертич жашлары бла къызлары болурга насийат этгенди. Осяулары бла насийатханды. Ата журтну буну осяурге, бирлеширге эмда къалып сынауладан да бет жарыкъ өтерге болушханды. Төлөпери араларында байламлыкъны заман, жыла, къышны сынаула да юзюлдү. – деп къошханды республиканы Башчысы.

Энчи аскер операцияга къатышханагы да Казбек

Кокон кеп махтау сөзлерин айтханды. «Ала Къабаргы-Малкъарны кертич жашлардыла, кеп миллетте, дилени келечилери бла бирге, жанларын-къанларын да аймай, Ата журтну

Ахырында КъМР-ни Башчысы республикада жашаганыны хар бирин да Россейни халкъларыны бирлигини жылы ачылганыны бла дагыда бир кере алгъышлаганды эмда бий-

сейрлерин къорулайдыла, анларны кертичликледя, кишилликлерин да кертгоздеди. Аланы барсын да Ата журтга, тугъан жерлерине сийемлик, борчларынгилуукъ, къараллары ююн жуупулыкъ, – деп керттиредди. Ала бла Къабаргы-Малкъар эмда дегенлиги «къыралыбыз өхтемленедиле», – дегенди.

закъла» жыр эмда төпсөу къауым, «Пория», «Тауны сабийлери», «Эльбрус», «Кавказы өхтемлиги», «На-сыр» эмда башха ансамбльле аламат концерт кертгозгендиле. Нальчикде сабий садлагъа жюрген, шахар, музыкалы школаны кичи классларында окугъан жашчыкъла бла къызыккъла уа, ариу кийимлери бла сарында чыгып, жырлап, төпсеп да къонакъланы бопон къуандыргандыла.

Байрамны кезуонде Къабаргы-Малкъарны Россейни халкъларыны бирлигини жылы къууанчлы халда ачылганын бла Москвада журт эмда төпсөу аскер ансамбль, шахар, Нарьян-Марны, Уфаны, Калининградны, дагыда кеп башха шахарланы чыгармачы коллективлерини алгъышлары бла видеоролик кертгозгендиле. Постлербияны шүхлукъга, къарындашлыкъга, кишилликке чакыргъан аламат назмулары да эшитгендиле.

Ахырында «Балкария», «Кабардинка», «Терк къазыкъла» да, чыгып, горен турун, бирден төлөгенди. Залда отурганлары да алагъа йере оюепил къар ургандыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

Жыйылыу

Тамамланган жумушланы белгилей, жангы борчланы толтурурга таукеллене

Бу кюнде «Урушу сабийлери» битероссей жамауат биригину регион бөлөмиюне отчөт-айыруу жыйылыу болганды. Анда аны 2024-2025 жылда ишкерлиги энчилер чыгарылгандыла, кепир кезиге борча салынгандыла.

Жыйылыуга жамауат биригину регион бөлөмиюне таукеллене Заман Канаметов, РФ-ни Коммунист партиясыны Нальчикде комитетини бирини секретары Мурат Мизов эм биригину ишлерине себеплик этгенге къатышханды.

Бу жамауат биригиди бардырган ишлени юслеринден билдирюу бла аны Нальчикде бөлөмиюне таматасы Фатимат Курашева сөзлешкенди. Ол аланы баш борчлары «къауаатлагъа къатышханыны эркинликлерини къоруулау эмда аталарын, къарындашларын тас этпегиле билекти этюу болганын айта айтханды. Ол иш къалып къурагъанын эмда тамамланганын айтты, аны андан ары бардырырга таукел болганын билдиргенди.

«Урушу сабийлери» биригину правленийни келечисы Галина Костенко уа лексийичлагъа эмда уруш сабийлерине болушукъла не мадарла этгендерин айтханды. «Кеси кюнубоз эм башхаланы болушукълары бла аш-азыкъ хуржунла жарашдырып келешгенбиз. Былырт а алдай болушукъ алып турганын ол хуржунланы энчи аскер операцияга ашырырга кереклигин айтханды да,

биз, ол башламчылыкъга ыразы болуп, жандауруукъ жоюу къурап, СӨБ-да болгъан жашларызга тапдырылганы этгенбиз», – дегенди.

Жыйылыуда «Урушу сабийлери» өтдирген ишлерге айтханды. Анга къатышхана, озгъан отчөт кезуонде «Урушу сабийлери» биригиди кеп тармакларынын белгиле, уурамылкъларын билдиргенди.

КЮЧМЕЗЛАНЫ Аиза.

Эсгерину эстафетасы

Ата-абаларыны махтаулу төрелерин андан ары бардыра

Къабаргы-Малкъарда «Жаш төлю бла сабийле» миллет проектини чеклеринде жип сайын бардырылуучу «Эсгерину эстафетасы» республиканы ақтия башланды.

Аны КъМР-ни Жаш төлю ишлери жаны бла министерствону къурагъанды. Ол къууанчы халда Тарк району махтаулу Күрп биликликлеринде – республикада жашаганына сыйлы көрген жерде – ачылды.

Бу акция бардырылукъ жер бошдан сайланмагъанды: бийликги 510 метрге жеткен суратла Улуу Ата журт къауаатыны жылларында аны сөрмешле баргандыла. 1942 жылы кю арты эмда къыш айларында алайтын немис-фашист аскерлени Ордунда айтханды эшхарга барууларын тыгъан фронтун 22-километрлик узы өтгенди. 1943 жылы январьдан гитлерчи ууулачуланы къыстау эмда Къабаргы-Малкъарны душмандан азотлау ма бу курпну биликликлеринде башланганды. Къаны сөрмешле жети минген аслам совет аскери бла офицер өлгенди. Аланы жигитлерини хурметине эм

бийик тау төпде эсгерте салынганды.

Төрге айланган бу иш бек биринчи өсөп келген төлюню адеп-къылыкъга юйертп мурат бла къурагъанды. «Эсгерину эстафетасын» магнасны – республиканы сабийлери бла жаш адамларын барыбыз да багъалаган ханалагъа табынчыра этерге, къыраллыбызны тарыхна хурмет этюу, төлюени араларында байламлыкъланы кючлеу, Россейни махтаулу озгъан заманлары унутулмаза этюу ниетледе бирикдиле.

Акцияга сабийлени бла жаш төлюню «Биринчилин атнамлары» битероссей жамауат-къырал биригину правленийни таматасыны орунбасчы Ксения Янова, Россейни Жигити, «Юнармия» битероссей сабий жаш төлю аскер-патриот жамауат биригину ма штабыны башчысы Владислав Головин къатышханды. Ма бу федерал акциякъланы хайырндан акция бийыл энчи даражга чыкъганды.

«Струна» жашырын аты бла белгиле Владислав Головин «Жигитлени заманы» деген программага къатышханадан бириди,

Мариполуны азатлауда жигитлигини кертгозген офицерди. Аны «Эсгерину эстафетасына» къатышханы республиканы жаш төлюсине магнасны уулду: алагъа Ата журтха кыры-къаны бла къулукъ этюуню оглюсю болгъан, къыраллыбызны къорулаулауларыны төлөклерин байлашдырган адам бла бегден-бегте ушакъ этерге ою чыкъганды.

Акцияны чеклеринде митинг бардырырга, жигитлени эсгертелерине голле салдырга, жаш төлюню ишлерине тири къатышхана бла тобиешуле къурагъа, жаш адамланы патриот ишлеге къошар мурат бла бардырылган башха мадарла этерге белгиленди.

«Эсгерину эстафетасын», тарыхны бек магнажакъ кезулерин эсте салуу бла чеклини къалмай, жаш төлюге патриот болуу – ол шарт жумушла тындырылду, кесини къылыгы бла юлгю кертгозюду. Алай юлгюне уа биоглоножда энчи аскер операцияга къатышхана эмда жамауат ишле бла федерал даражга кюрегеш адамла кертгозедиле.

ЛАПАНАЛАНЫ Мадина.

Кёрюмлюге

Ёсюм ишгиди

Былырт Къабаргы-Малкъарда эл молк предпритияланы барында да сөзден 44 минг тона чыгарылганды. Бурунгу жыл бла тенгилеширгенде, юч къуаумда да 20, 10 эм 1,7 процент ёсюм өсленди, деп билдиредиле КъМР-ни Эл молк министерствону пресс-службасында.

Былырт жылы ахырында белгиленген озлөгек кере, эл молк предпритиянда – 18,2 минг чыкып ийек эм 102,8 минг уауак мал саналганды. Анга кере сатылганын кезуиде ийнеклини сынына – 2,4 эм уауак малдагъа 39 процент къошулганы өсленди.

Къармашуулукъ

Черек район аяда аскерчилеге кирип тиккен «Кы инсан жашуанда быллай бир отгулру, аны бла бирге турган магъаналы ишн тамамларга жеттишланын сейир этерчиди. Адам арабыздан кетгенликке, аны ишлери жашуа турдыла, деунючюле кертперибиз буну коулеу. Къаншаубийни ишлери да жашарыкъдыла өмюрледе, тауу халкъ жашагъан къаадарды.

Янойк элде озганды Къаншаубийни сабийлиги, кеси тентилге бла арымай-талмай топу ызындан къуулулп айланганды сирку жашчыкъ, азы бла кишиге хорлатмагъан кючлю спорт футбол команда къураганды. Ол заманда ала Чегем районда, республикада да бардырылган эришуледе алы жерлеге кеп кере не болгандыла. Ол команданы капитаны уа Мызылан Адрайны тири уланы Къаншаубий эди.

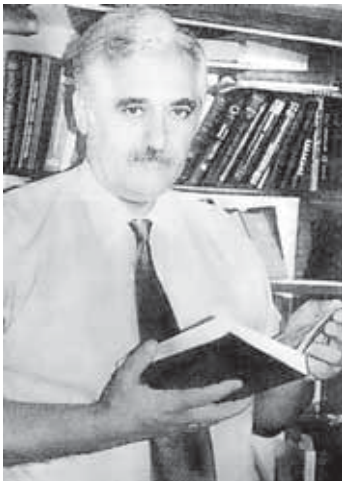

Фабрикада иш къыстау баргъан кезу.

Уста тигуучюле

Черек район аяда аскерчилеге кирип тиккен «Кы инсан жашуанда быллай бир отгулру, аны бла бирге турган магъаналы ишн тамамларга жеттишланын сейир этерчиди. Адам арабыздан кетгенликке, аны ишлери жашуа турдыла, деунючюле кертперибиз буну коулеу. Къаншаубийни ишлери да жашарыкъдыла өмюрледе, тауу халкъ жашагъан къаадарды.

Янойк элде озганды Къаншаубийни сабийлиги, кеси тентилге бла арымай-талмай топу ызындан къуулулп айланганды сирку жашчыкъ, азы бла кишиге хорлатмагъан кючлю спорт футбол команда къураганды. Ол заманда ала Чегем районда, республикада да бардырылган эришуледе алы жерлеге кеп кере не болгандыла. Ол команданы капитаны уа Мызылан Адрайны тири уланы Къаншаубий эди.

Фахмусу бийикча, адамлыгъы, билими да алай бийик эдиле аны

2008 жылда уа Мызы улу Бейпалайны Муталип бла бирге Ахмет Неждетин «Клин журавлиный элд Стамбулун» деген китабын, орус тилге кёрюп, Нальчикде басмандан чыгаргандыла. Андан сора да, Къаншаубий «Малкъар поэзиясыны антологиясы» эки кере чыгарып, Босфорну жагысында окуучуну бизни адабиятын билгиюне себеплик этгенди.

Ол кесини фахмусун суратлау адабиятда да сынаганды. 2008 жылда тюрк тилде «История дули» китабын басмалганды. Къаншаубий эки жокден артыкъ адеп-кесамат статьяны авторду. Мызы улу жагъан эселерин а «Литературн Россия» газетде, «Минг-Тау», «Литературн Кабардино-Балкария» журналда эмда тшы жердеде чыккан изданилада басмалгантай турганды.

Аны киноиндустрияда ишини юсюнден айттырга башлагъанда уа, битен ишми, къалай-ай болса да, Тюрк бла байламлы болганды деген сөзлери эсиме келди. Кертиди, ол Россейни кинофильмлерин тышына сатууга эмда тюрк фильмлени сатып алууга эземлик къошумчулукъ этип турганды. «Ататоркю къыралыны юсюнден документли фильмлени къурау жаны болуп клаты оюелене. Ол ниетини жашауда «Корелк – Питюка певичан» деген фильмни санаганды. Аны Совет Союзу адамлары бек жаратхандыла. Баш ролнуу белгиле тюркю актриса Айдан Шенер ойнаганды. Ол Къаншаубий орус тилге кёрюрген биринчи суратлау фильм болганыны эсте аласта а, анда окуна аны фахмусуну бийиклиги шарт керегиниз. Ызы бла «Млечный путь», «Долг чести» дегенча башха тюрк фильмле да болгандыла.

Дагыда Мызы улу чыгармачылыкъ жолунда бир сейир шарт болганды, ол суратлау фильмлени алыуга кеси да къошулганды. Москвада кинофестивальга талай кере къатышханадан сора, аны «Любовь моя, печаль моя» («Моя любовь») эмда «Манкурт» («Туркменфильм») деген совет-тюрк фильмлени съёмкаларына чакыргандыла. Биринчинде баш ролнуу аты айтылган тюркю актриса Тюркан Шорай ойнаганды. Алай бла Къаншаубий Шаркъны Элизабет Тейлору бла бир сахна майдада болурга, бирге ишлерге да тогешинди къаадарды.

Кеп жылланы бет жарыкълы эмда жетишилми урунган ююн Мызы улу башханы Къаншаубий Башкъоростан Республиканы Халкъларыны Шүхлукъларыны Орден, «Москваны 850 жыллыгын эсте турун», «Башкъоростан Республика къурагъанын 100 жыл» майдада, Александр Пушкинни майдады эм башхала бла саугаланганды. Ол Халкъла аралы тюрк академияны сыйлы академик эмда Кавказы Илмула, маданият, билим беруу эм бизнес жамауат академиясыны керти член эди.

Бир этерген магъаналы ишн тамамларга жеттишланын сейир этерчиди. Адам арабыздан кетгенликке, аны ишлери жашуа турдыла, деунючюле кертперибиз буну коулеу. Къаншаубийни ишлери да жашарыкъдыла өмюрледе, тауу халкъ жашагъан къаадарды.

Янойк элде озганды Къаншаубийни сабийлиги, кеси тентилге бла арымай-талмай топу ызындан къуулулп айланганды сирку жашчыкъ, азы бла кишиге хорлатмагъан кючлю спорт футбол команда къураганды. Ол заманда ала Чегем районда, республикада да бардырылган эришуледе алы жерлеге кеп кере не болгандыла. Ол команданы капитаны уа Мызылан Адрайны тири уланы Къаншаубий эди.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нахбат.

Суратланы МАМАИЛАНЫ Алий алганды.

Жамауат бирлиги

Сабийлерине кырамагъанлагъа налат берирге чакъыргъангыла

Тобешуино ача, советни председатели Лидия Дигешева ол башчылык этген жамауат организациою ююрге, тиш-тургъа, сабийлерге аслам эс бурткъаны, ала бла байрамлы кѣп жумушда да тогурланган айткъанды. «Бююнгию тобешуинобоз да анга шагъатды. Арт заманлада мектепде, башка окуу юктелде да окуучула кеслерин тапсыз жорют-генерини, усталыга тынгыламагъанларыны ослеринден тарыгъуларыны эшите-эшите турбады. Белгилисича, школада усталыга болуп асламында тиштуруш ишледеде. Усталыны даражаларын кѣтирчюню, аланы кыруулану, осал кылыпкъа юйрелени тюзет-тюзюню ослеринден овленирибиз да, сизни окутуугуни билтирге оскюбиз», - дегенди.

Биринчи болуп КъМР-ни сыйлы устасы Асаняны Алим аслегенди. «Юйрени ючюн мектеп жуу-алды, дегенче бардыла. Мен а алагыз былай айтыр-гъа сиеме: адеп-кылыпкъа юйретию юйрде, сабийни къыгъанакъ заманда башланады. «Кучу уксанда нени керек, учканды да аны этер», - деп, бурнуку-пула бошдан айтыр-гъандыла. Сабий сада, мектепде да ол биринчи юйрден кѣргенин этеди, аны жашуу жолунда биргесине алып барады», - деп четтереди.

Усталыны ослеринден айта, Асаняны Алим агланы ала-ны даражалары бийкеде болгъаны эсерттип, бусугатда алап тийюлдю, деп жарыгъ-анды. «Кѣп усталы сабийле тынгыламадыла, ханы этеди-ле, - деп тарыгъадыла. Ангауа

Тиштурулуны Нальчик шахар советини кезиу-лю жыйылууу ёсеп келген тѣлюню юйретиюде, мектепде усталына бла сабийни араларында болупкъа, сабийлерине уллу къылы болгъанлагъа, жууалы алагыз да жораланганды. Анга алимге, усталына, кѣп сабийли анала, бусугатда жашлары, баш иелери энчи аскер операцияда болгъанла, психолога да къатышкъандыла.

къайтарды, биргесине окъ-уатныла бла да жарашмайды, не гиче зат очюнд да тоюшо ачып башмайды, манга чырт да тынгыламайды, айткъанымы этмедиди. Эрттен сайын а ача бер, деп сюеледи. Аруу, аман бла да корешеме, болал-майла. Башка сабийлерибиз алапайа тийюп эдиле. Мынга уа не болгъанын билемейле. Спорт бла корешир озе уа деп, залгъа да этпегени. Унаманды. Атасы бла бирге кыруушуда ишлер, башка затларгъа зам-маны къалмаз деп, ингир школгъа кѣюргенбиз. Ачаны сыртты тѣрлеп ала, бир кесек багъалагъан да этер, деген умудубуз.

«Къызым окъургъа уна-майды, эрттен кетеди, ингирилде къоллары, бети да тырналгън келеди. Бир-бирде уа сау ейткъыла бла юйге жыйылайды. Не мен, не усталары анга айтыр-гъаны этиралмайбыз. Бу тобешуино тѣюргенибиз, мен фатарыны бызы эшитип жаба тургуну, ол къачып кетгени», - дейди Юз-жыллык къызымын анысы, жылмаклары оорте.

«Комиссияда эсепде аскы-лыгы араларында болгъанылык болмагъанла да, жасуушгъа, аз тийюлдю. Комиссияны къыууу аладан кѣлпни эрттен таныдыла.

Сѣз ючюн, 12-жыллык Руслан тенглеринден, башхаладан да сотовый телефонларын урлап тутулганды. 14-жыллык Аскербий да башхаладан телефонлары сайырып, аланы сатып, аладан тоюш ачкъагъа уа карта ойнаргъа корешгенди... Бу «къыйын» сабийини «Намыс» респу-бликаы социал-реабилитаци-он ардаа тохташдыртыр-ла болушмады, ала ала андан да къачып кутулгъагъа корешгенди, дегенди Нальчик шахарны администрациясыны аскылыгы болмагъанла-ны эркинликлерин къоруулау жаны бла бѣлюнмю келечиси Ирина Жаманова.

Ол комиссия ата-анала бла да ангылатыш иш бардыр-гъан айткъанды. Сабийлерине къармай койгъан, ингичге берилген, кеслерин тапсыз жорютген тиштурула бла энчи уа уа уа бла бардыр-гъандан сора да, башка амалда да эти-ледиле, дегенди. «Отузжыл-лык тиштуруу, жашчыгъан агасына бла анысына кюоп, ишлер сытыла бла Ставрополь крайгъа кеттени. Юйюне ан-да-санда бир кѣлери, жашына да бек аз болды. Ол угъай да, аны ити да ичип, аггъы ююнде соевалмай тургъанын бир нечча керѣ кѣргенлерин

да айтдыла. Ангагъа этилген эсерттиле кылулгъына да кирмейдиле, аны себелли ача башка мадар излерге тошеши».

Бирине бир, башкъасын юч жыл болгъан сабийликлени андалары уа, ичип, эсирип, балачыкларын кѣп кыте-дию арбазында кюоп кет-тиди. Алапы ма ол халда къо-шула кѣп керѣ кѣргендиле. Анга тырман этилгенде, ичип, топон да анга депрессиядан кылулгъа болушардыла деп, сытыта этерге корешеди.

Кѣп сабийли ача Аксана Пшкова, ол шартлары эшит-геннен сора, ата-ана бол-чуларын толтурмагъанлары законгъа керѣ жууалха тарты-р-гъа кереклик, бек алгъа уа, жамауат налат бирге, аны бла да къалмай, уллу тазир салып тѣлтирге кереклик айткъанды.

Тобешуино кезиюнде сѣл-лесире башкала да кеслерини окуллары билдиргендиле. Осал кылыпкъа сабийликни торлю-торлю конурагъа, жо-лоучулыкка къатышдыр-гъан, ал-лай башка мадарла бла да терсине бурмулмаз этиюню дурус кѣргенди.

ХОПЛАНЫ Марзият.

Акция

«Сиз кыралыбызны ѳттемлигизис!»

Былгъа къорбаргъа эркилик берилмекчиде, ала дагызда битеу кѣчлерин салып тынгылай эдиле келгенле. Аны къый, жырчылагъа ожуу этгендиле. «Нарткъа» тѣю-юн къыууну солистери Милана

ларын да амагъандыла, жашаууа ѳттем кырагъан тѣлпуу салыргъа корешгенди.

«Сиз кыралыбызны жалын-чанкъылыгъын эмда бизни жашауубузну къоруулайсыз. Сизни алпыгъа баш урабыз. Бизни жо-ректелерибизде. Битеу Российн ѳттемлигизис!» - дегенди Марьяна Саралп, аскерчилеге ырызлыгъ-аны билдире.

«Артисттерибиз бек уллу иш этгендиле. Былай кѣлгендиктен къыуунла кѣборек болушкъына ышанама. Жашларыбыз терк сау болуп чыгарлары тежейме!» - дегенди Алик Дурианов.

Госпитальгъа барууну Урван районун жашы тѣвикерини стационсы-ны патриот ниетде юйретиючу Э.А. Налоев аты арасыны башчысы Беслан Гулжахино району Мада-ният ююу бла бирге Ата журтну къоруулауучуну кюноне жоралп къурагъанды. Анга Россий Федерацияны Следствие комитетини Къыбаргы-Малкъар Республикада Следствие управленийсы себеллик этгенди.

Басмага ЛАЙПАНЛАНЫ Мадина хазырлады.

Спорт

Барысын да озгъангыла

Юч кюню ичинде Нальчикде универсал сермешден бла аны «Лайт» торлюсюнден СКФО-ну биринчилиги бла чемпионаты бардырылгандыла. Биринчи керѣ болуп, бийыл алагъа округту 7 субъектини келчи-лери - битуде да 574 адам - къатышкъанды.

Республикабызны атындан 78 спортчу эришгендиле, ала универсал сермешде 21 алтын, 15 кюмюш эмда 27 доммакъ майдал алгъандыла. «Лайтда» спортла-рыбыз 23 алтын, 17 кюмюш бла 34 дом-макъ майдалгъа ие болгандыла. Былай

кѣриюмде бла битеукоманда эсепде ала биринчи жер чыкъгъандыла, экинчиде - Дагъыстан, очюнонде уа Ставрополь край орналгъандыла.

Хорлагъанлары жууукъ заманда Россей-ни биринчилиги бла чемпионаты сакъыл-дыла: 12-15-жыллык ланы араларында биринчилик Мурманскда 10-16 марта бол-лукуда, 16-20-жыллыклары эришулеру уа Самарада 24-30 марта да Вальчикде бол-ду. Кыралны чемпионаты да Вальчикде 22-27 апрельде къураылганды.

Умулгандыргъан хорламла

Ставрополь крайны Суворовска станица-да 15-16-жыллык спортчулары арла-рыда боксдан СКФО-ну биринчилиги бар-дырылганды, анга округну регионлардан аслам адам къатышкъандыла.

Республикабызны кѣчлерини анда, би-теукоманда эсепде экинчи болуп, ачы-кѣриюмде бла къыйтхандыла. Алай бла кеслерини ауурлык къауумларында алтын

майдаланы Къудайлыны Алим, Рустам Ха-синар бла Азнаур Харисов алгандыла. Экинчи жерге - Диналаны Билял, ючюнчюне уа Газаланы Муса, Ибрагим Дикинов, Ислам Гидов, Кеирман Хаимбазоров чыкъгъандыла. Алапы тренерде Голыяны Малик, Алафи-ни Фохиев, Аскер Рамазанов, Къудайлыны Алибек эм тамата тренер Кочманлыны Аслан юйретгенди.

Къырыларын, жютюлюклерин да кѣргѳзтмгендиле

Къабарты-Малкъар къырал университет-ни спорт арасында уллу спорт байрам къу-ралганды - къоп тутушдан республиканы онкинчи чемпионаты, сумодан экинчи чемпионаты бла даргосдан биринчилик ѳт-дирюргендиле. Алагъа республиканы шахарларында бла элперинден 200-ден аслам жаш фахмулу спортчу къатышкъан-дыла, араларында Российни жыймыкъы къауумларыны келечилери да болгъан-дыла.

Къоп тутушда бла сумода хорлагъ-анлагъа Россейни биринчилигине бла чемпионатна къатышгъа эркилик берилгенди, даргоса биринчи беш жери

алгъанла уа энчи округда сыннашыркъын-дыла. Бу эришулени дагызда бир энчилиги - алагъа къатышханла кеслерин спортну талай торлюсюнде сынаргъа болушкъа-дыла. Алай бла гѣжефле тутушкъандыла, дротиклени илшангъа атында жютюлю-клерин да сынаргъандыла. Спортчулары усталыкларына битенуерсый даражалы 5 орбит бла халкъла аралы даражалы 1 судья багъа бергендиле.

Жууукъ заманда эришулени эселперине кѣре республиканы жыймыкъы къауумла-ры жасъгъандыла, битенуерсый эришулеге хазырлануу башланаркъыды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Шогърейлендируу

Энергетиклеген — китапла

«РусГидро» компанияны Къабарты-Мал-къарда бѣлюню Нальчикде онучу номер-ли китапханада «Лал Папычы намашала мектеби» деген китапны презентациясын бардыр-гъанды. Бу жумушу энергетикле Китапны сауыгъа бѣриуню халкъла аралы кѣришкендиле.

Китапханагъа школчула да чакъыр-гъан эдиле. Алагъа гидроэнергетика компанияны ишени, Къабарты-Малкъарда ГЭС-лени юс-леринден халпарлагъандыла, ахырында уа аллай бирер китапны бергендиле.

Бу издане школгъа жорюмген эмда гиче класслада окугъанлагъа деп жар-дырылганды. Ол сагында таябылык тийюлдю: тиражы аслам кесеги компания ишленген регионлада китапханагъа ко-лешинрикти. Дагызда аны бла «РусГидро»

бардыр-гъан чыгармачылык конкурлада эмда экология акциялада хорлагъанлары сауыгъаларкъыдыла.

Сагъынылгъан китапханыны башчысы Амина Бижоева компаниягъа ырызлыгъын билдиргенди, энергетикле кѣттирген сауыгъа сабийде илмугъа эмда энергетикагъа сейир къозгъаткъанларын четтергенди.

Кесини жандауурлык ишлерини чекле-ринде «РусГидро» сабийлеге деп онеки илму-жарыкчаландыруу эмда суратлау китап чыгаргъанды. Бу проектни магъанасы - ѳсе келген тѣлюню къыралны тарыхына, илму-да эмда техникада жетишмилерине, инженер усталыккъа эмда саулал электроэнергетика-гъа сейирлерин къозгаргъанды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Гиртчилик

Хазырлыккъа тургъанла

От тошуоуге къажу корешген кутхарычула жылыне не кезиюнде да ѳртен тошген жерге терк жетерге

хазырдыла. Черек районда орнал-гъан ѳртенге къажу службада уста кутхарычула ишлейдиле.

Оузурлуны Мурат.

Фрийланы Руслан.

Солдан онгъа: Къызылыны Азнар, Гызаланы Хасан, Акрим Меремов жараулы кезиюнде.

Фрийланы Руслан отну ѳчюлтген машинаны жюрютеди. Огъурлуны Мурат а кутхарычууду. Жарау эткен кезиуде бѣлюню таматасы, анга бойсунган иши-

ле болсунла, бары да бир кибик къармашадыла.

Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алий алгъанды.

<p>Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору оубрасары), ЖАНУ ГУРАЗЛАНЫ Накабат (баш редактору оубрасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борк (акууалы секретары), МУСУКАЛАНЫ Саканит, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зукура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.</p>	<p>ТЕЛЕФОНЫЛА: Редактору ирвини: 42-63-01. Баш редактору оубрасары: 42-38-21, 40-84-82. Жууал секретары: 40-28-97. Секретари: 40-93-62. Корректоры, спецнаместие: 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛЮМЛЕРИ: Политика эм право — 42-24-02. Экономика — 42-66-73. Культура — 42-66-76. Социал ишсе — 42-75-82. Курортла, туризм эм спорт — 40-39-93. Окуучуула бла байламкъыла жюрютуу эм жалпыла — 42-37-94. Сурат алачуу — 40-59-18. Эчи керектештер — 42-68-72. Операторла — 42-66-85.</p>	<p>Редакция авторла бла къыгъат жюрютедиле. Къол жамалагъа ресения этилмейди эм ала артка кытаргъамайдыла.</p> <p>Гъагъте басмагъаны материалда айтылгъан ономла рекламаны юмла бла келишимге болушкъыла. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмаы юсюнден жакъаны тириликликде материалны авторлары кесери жууалганды.</p> <p>Редакция авторлагъа къыгъат тизгиннен (машина бла жазылгъан 5-6 бет) кѳпим аймады.</p> <p>Гъагъте Сивалыны, информация технологияны эмда асламы коммуникацияны ишлери жаны бла федерал наторула службаны (Роскомнадзор) Къабарты-Малкъарда урлангъанлыгында 2016 жылда 19 декабрде регистрация этилгенди. Регистрация номер — ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 5893</p>	<p>Газетин басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службаы хазыр этгенди.</p> <p>Газет «Изаветствено» «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмагъанганды. Ставрополь край, Ессентукъ ш., Никольский орам, 5а</p> <p>Газетнен ислерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта суввалы федерал Управленийсы жууалды. Телефон: 76-01-21</p> <p>Газет илмулгъа юч керѣ чыкъмаз — гѳтюрѳ, орта, шабат кюнде.</p>	<p>Номерге графикте кѣре 19.00 сагытда къол салында. 20.00 сагытда къол салынганды</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРТАНЫЛА: Кульчаланы Зульфия — лежурный редактор. Кетгенчиланы Зульфия — жууалды секретарыны оубрасары; Бийчекчуланы Жаннета (1-чи бет), Ахматланы Луоза (2-чи бет), Балдианы Феруза (3-чи бет), Гелаланы Валентина (4-чи бет) — корректорла.</p> <p>360000, Нальчик шахар, Ленин агла проспект, 5</p> <p>электрон почта: elbor_50@mail.ru</p>
---	--	--	--	---